FÖRSLAG 2014:11

LS 1305-0697

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2013:9 av Tomas Eriksson m.fl. (MP) om Peak Cotton-strategi i Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Gustav Hemming

Ärendebeskrivning

Motionärerna föreslår att det är dags för en Peak Cotton strategi i landstinget. Peak Cotton är den punkt när mängden producerad bomull i världen inte ökar.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsstyrelsens motivering

Med utgångspunkt i Miljöutmaning 2016 bedriver Stockholms läns landsting ett strategiskt, framåtsyftande och framgångsrikt miljöarbete. Ambitionen med landstingets miljöarbete är att vara banbrytande, stimulera teknikutveckling och inspirera andra. En viktig del i detta arbete är bland annat att vid upphandling av textilier ställa krav som bidrar till en hållbar användning av bomull.

I förvaltningens svar på motionen framgår tydligt att landstinget redan idag arbetar systematiskt och pådrivande vad gäller miljökrav för bomull och andra textilier. Samt att det avtal om textilförsörjning som nyligen upphandlats innehåller rimliga miljökrav utifrån hur utbudet ser ut på marknaden. Ytterligare en strategi, vid sidan av Miljöutmaning 2016, bedömer Landstingsstyrelsen inte vara varken nödvändigt eller önskvärt.

I dagsläget är endast en procent av världens bomullsproduktion ekologisk. Med anledning av det begränsade utbudet har Stockholms läns landsting valt att utöver krav på ekologisk bomull även ställa krav på andra miljömärkningar i avtalet om textilservice. Miljökraven är formulerade så att det finns möjlighet att minska textiliernas miljöpåverkan tillsammans med leverantören under

avtalstiden. Detta är ett sätt att tillsammans med leverantörerna påverka marknaden i en mer miljömässigt hållbar riktning.

Nuvarande avtal för textilservice ställer krav på att alla nyinköp av frottéhanddukar, draglakan och kökshanddukar ska uppfylla kriterierna för någon av miljömärkningarna Svanen, EU-blomman, Bra miljöval eller vara ekologiskt producerade enligt förordningen 2092/91/EEG för textiler. Detta innebär att kvantiteten av textilier som är miljömärkta kommer att vara större än i det föregående avtalet. Enligt det nya avtalet ska leverantören också arbeta tillsammans med Stockholms läns landsting för att succesivt bara köpa in bäddtextilier som är ekologiskt producerad.

Förvaltningen gör bedömningen att det i framtiden kommer vara möjligt att ställa krav på användning av andra fibrer och material än bomull i de textilier som hälso- och sjukvården använder. Därför följer landstinget utvecklingen på området inför kommande upphandlingar. När effektiva metoder för att återvinna bomull finns på marknaden bör även krav på återvinning inkluderas i kommande avtal om textilservice.

Motionen föreslår att nuvarande avtal skulle säga upp. Eftersom det finns tydliga miljökrav i det nyligen upphandlade textilförsörjningsavtalet och att det skulle innebära ett avtalsbrott som skulle medföra dryga skadestånd är det mycket olämpligt att säga upp nuvarande avtal.

Beslutsunderlag

1. Landstingsstyrelsens ojusterade protokollsutdrag den 4 februari 2014 § 24 med MP-ledamöternas muntliga reservation. Protokollet justeras den 17 februari 2014.
2. Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande till tillväxt- och regionplaneringsutskottet den 29 oktober 2013
3. Motion 2013:9
4. Tillväxt- och regionplaneringsutskottets protokollsutdrag den 21 november 2013 § 59
5. Miljö-och skärgårdsberedningens protokollsutdrag den 19 november 2013 § 42, med MP-ledamotens reservation

Protokollsutdrag
Sammanträdesdatum
2014-02-04

Datum för justering: 2014-02-17
Datum för anslag: 2014-02-17

- -

§ 24
Motion 2013:9 av Tomas Eriksson m.fl. (MP) om Peak Cotton-strategi i Stockholms läns landsting
LS 1305-0697

Landstingsrådsberedningens skrivelse den 4 december 2013 med beslut från tillväxt- och regionplaneringsutskottets den 21 november och miljö- och skärgårdsberedningen den 19 november 2013 och landstingsdirektören tjänsteutlåtande den 29 oktober 2013.

Följande yrkanden framfördes

dels bifall till landstingsrådsberedningens förslag
dels av MP-ledamöterna om bifall till motionen.

Ordföranden ställde propositioner om bifall till dessa yrkanden och fann att styrelsen antagit landstingsrådsberedningens förslag.

Landstingsstyrelsen beslutade således föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad enligt landstingsrådsberedningens förslag.

MP-ledamöterna anförde *reservation* mot landstingsstyrelsens beslut till förmån för sitt förslag.

- -

Vid protokollet

Anna-Britt Weiss

Stockholms läns landsting

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-10-29

LS 1305-0697

Handläggare:
Kajsa Bellander

Ankom
Stockholms läns landsting
2013 -10- 29
Dnr LS1305-0697
Rotel VII

Landstingsstyrelsens
tillväxt- och
regionplaneringsutskott

Motion 2013:9 av Tomas Eriksson m.fl. (MP) om att det är dags för en Peak Cotton strategi i Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Tomas Eriksson m.fl. (MP) har lämnat en motion om att det är dags för en Peak Cotton strategi i Stockholms läns landsting.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 29 oktober 2013
Motion 2013:9

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplaneringsutskottet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Stockholms läns landsting arbetar strategiskt med miljö och hållbarhetsfrågor med utgångspunkt i det egna miljöprogrammet. Det finns tydliga miljökrav i det nyligen upphandlade textilförsörjningsavtalet. Att säga upp avtalet under giltighetstiden är ett avtalsbrott och skulle medföra dryga skadestånd. Krav på användning av andra fibrer och material än bomull samt krav på återvinning av bomull kan komma att ställas i kommande upphandlingar om marknaden kan leverera det. Med anledning av det omfattande miljöarbete som Stockholms läns landsting bedriver anser förvaltningen att ytterligare en strategi för att reglera upphandling av bomull och textilier inte är nödvändig.

Bakgrund
Tomas Eriksson m.fl. (MP) har lämnat en motion om att landstingsstyrelsen ska få i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för hur landstinget ska hantera frågan om textilförsörjning i de egna verksamheterna. Strategin ska visa på hur upphandlingar av textilier ska gå till avseende andelen ekologisk fibrer samt hur bomull kan ersättas med andra mindre miljöbelastande material. Vidare önskar motionärerna att en ny upphandling av textilier genomförs omedelbart efter att den befintliga upphandlingen vunnit laga kraft. Motionärerna föreslår också att krav ställs i kommande textilupphandling på att minst 20 procent av den totala mängden bomull är ekologiskt producerad. Slutligen vill motionärerna att det i kommande upphandling ska finnas krav kring återanvändning och återvinning av bomullskläder.

Överväganden
Stockholms läns landsting arbetar strategiskt med miljö och hållbarhetsfrågor med utgångspunkt i det egna miljöprogrammet.
En viktig del i detta arbete handlar om att vid upphandling av textilier ställa krav som bidrar till en hållbar användning av bomull.

I dagsläget är endast en procent av världens bomullsproduktion ekologisk. Med anledning av det begränsade utbudet har Stockholms läns landsting valt att utöver krav på ekologisk bomull även ställa krav på andra miljömärkningar i avtalet om textilservice. Miljökraven är formulerade så att det finns möjlighet att minska textiliernas miljöpåverkan tillsammans med leverantören under avtalstiden. Detta är ett sätt att tillsammans med leverantörerna påverka marknaden i en mer miljömässigt hållbar riktning.

Nuvarande avtal för textilservice ställer krav på att alla nyinköp av frottéhanddukar, draglakan och kökshanddukar ska uppfylla kriterierna för någon av miljömärkningarna Svanen, EU-blomman, Bra miljöval eller vara ekologiskt producerade enligt förordningen 2092/91/EEG för textiler. Detta innebär att kvantiteten av textilier som är miljömärkta kommer att vara större än i det föregående avtalet. Enligt det nya avtalet ska leverantören också arbeta tillsammans med Stockholms läns landsting för att succesivt bara köpa in bäddtextilier som är ekologiskt producerad.

Förvaltningen gör bedömningen att det i framtiden kommer vara möjligt att ställa krav på användning av andra fibrer och material än bomull i de textilier som hälso- och sjukvården använder. Förvaltningen följer utvecklingen på området inför kommande upphandlingar. När effektiva metoder för att återvinna bomull finns på marknaden bör även krav på återvinning inkluderas i kommande avtal om textilservice.

Stockholms läns landstings miljöarbete utgår från det miljöprogram som beslutats av landstingsfullmäktige. Med anledning av det omfattande miljöarbete som sker är förvaltningens bedömning att ytterligare en strategi inom området inte är nödvändig. Genom succesiva höjningar av miljökraven i avtalen, i samråd med leverantörer, finns goda möjligheter att bedriva ett välfungerande miljöarbete gällande bomull och textilier.

Förvaltningen anser att det avtal om textilförsörjning som nyligen upphandlats innehåller rimliga miljökrav utifrån hur utbudet ser ut på marknaden. Inför upphandlingar görs alltid en genomgång av vad marknaden kan leverera avseende miljökrav samt en avstämning med Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier. Att säga upp avtalet under giltighetstiden skulle innebära ett avtalsbrott och leda till dryga skadestånd.

Med hänvisning till ovanstående föreslår förvaltningen att motionen kan anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Stockholms läns landsting
miljöpartiet de gröna

MOTION
2013-05-14

Ankom
Stockholms läns landsting
2013 -05- 14
Dnr LS 1305-0697

2013:9
Rotel VII

Motion av Tomas Eriksson m.fl. (MP) Dags för en Peak Cotton-strategi i SLL

Ungefär hälften av alla kläder som konsumeras idag är tillverkade av bomull. Efterfrågan på bomull ökar i takt med att fler människor får bättre levnadsvillkor. Produktionen av bomull är samtidigt långt ifrån oproblematisk.

Bomull är en av de jordbruksgrödor som belastar miljön mest. Stora mängder bekämpningsmedel används vid odling, men även i beredningen används mycket kemikalier. Produktionen av bomull förbrukar också stora mängder vatten. För att till exempel producera en T-tröja (250 g) krävs cirka 2 700 liter vatten och ett par jeans (1 kg) cirka 11 000 liter. Bomull odlas vanligen i torra områden eftersom växten är känslig för nederbörd och vattenbehovet tillfredställs istället med konstbevattning.

Den stora energi- och vattenåtgång som krävs för att odla bomull gör även att vi nu verkar ha nått vad som kallas peak-cotton, alltså den punkt när mängden producerad bomull i världen inte ökar. Detta betyder att utbudet i framtiden inte på långa vägar kommer att räcka till och konsekvenserna blir kraftigt ökade priser.

Ökat pris på bomull kommer att ha en stor påverkan på landstingets egna verksamheter. Arbetskläderna inom i princip samtliga verksamheter är bomullsmaterial. Det finns därför både betydande ekonomiska och miljömässiga incitament för SLL att ta den här frågan på stort allvar.

Tyvärr ser dock utvecklingen inom detta område ut att ha gått åt fel håll. Det gällande avtalet kring upphandling av textilier är från 2006 och där ställs kravet på att 5 procent av den upphandlade mängden bomull ska vara ekologiskt. I förfrågningsunderlaget till upphandlingen som gjordes 2010 men som ännu inte vunnit laga kraft så har detta krav tagits bort.
I upphandlingen står heller ingenting om krav på hur eller på vilket sätt kläderna skulle kunna återanvändas, vilket gör att de idag helt enkelt bara går till förbränning. Landstinget i Stockholms län behöver ta fram en strategi för hur den frågan ska hanteras under de kommande åren.

När Landstinget inte förmått gå framåt har däremot andra aktörer gjort framsteg. Många av de stora textilkedjorna arbetar idag aktivt med att miljöprofilera sin klädtillverkning med att ta fram kollektioner tillverkade av ekologisk bomull. Men det är av stor vikt att SLL som offentlig aktör bibehåller ett intresse av att köpa ekologisk producerad bomull för att utbudet av den ekologiska andelen ska fortsätta öka. Effektiva metoder för återvinning av bomullskläder ligger fortfarande lite fram i tiden men ska naturligtvis ingå i framtida upphandlingar. Vi ser även att andra material lanseras på marknaden. Det mest intressanta är massaindustrin som redan har aktiva samarbeten med flera klädmärken. Där ser de en utveckling där kläder helt eller delvis tillverkade av massafibrer kan lanseras inom fem till tio år.

Naturligtvis går det inte att bara ersätta bomullskläder i landstingets verksamhet med kläder tillverkade i andra material. Framförallt måste det vara säkerställt att nya material har samma eller bättre hygienegenskaper som bomull. Detta är ytterligare en anledning till varför det är viktigt att SLL tar initiativ i frågan och långsiktigt ser över hur textilförsörjningen ska se ut långsiktigt.

Landstingsfullmäktige föreslås besluta

att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för hur landstinget ska hantera frågan om textilförsörjning av de egna verksamheterna.

att strategin ska visa på hur upphandlingar av textilier ska gå till avseende andelen ekologiska fibrer

att strategin ska visa på hur bomull kan ersättas med andra mindre miljöbelastande material

att omedelbart genomföra en ny upphandling av textilier efter det att den befintliga upphandlingen vunnit laga kraft

att i kommande textilupphandling ställa krav på minst 20 procent ekologisk bomull av den totala mängden upphandlad bomull.

att det i den kommande upphandlingen ska finnas krav kring återanvändning och återvinning av bomullskläder

Tomas Eriksson

Yvonne Blombäck

Marie Åkesdotter

Thomas Bengtsson

Cecilia Obermüller

Stockholms läns landsting

Landstingsstyrelsen
Tillväxt- och regionplaneringsutskottet

PROTOKOLLSUTDRAG
2013-11-21

§ 59
Motion 2013:9 av Tomas Eriksson m.fl. (MP) om att det är dags för en Peak Cotton strategi i Stockholms läns landsting
LS 1305-0697

Beslutsunderlag:
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 2013-10-29
Motion 2013:9

Ärendet behandlades i Miljö- och skärgårdsberedningen 2013-11-19.

Tillväxt- och regionplaneringsutskottet beslutade i enlighet med förvaltningens förslag föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad

Vid protokollet

Börje Wredén

Exp
Landstingsstyrelsen

Stockholms läns landsting

Landstingsstyrelsen
Miljö- och skärgårdsberedningen

PROTOKOLLSUTDRAG
2013-11-19

Justerat den 2013-11-26

Gustav Hemming
Cecilia Obermüller

§ 42
Motion 2013:9 av Tomas Eriksson m.fl. (MP) om att det är dags för en Peak Cotton strategi i Stockholms läns landsting
LS 1305-0697

Beslutsunderlag:
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 29 oktober 2013
Motion 2013:9

Följande yrkanden framställdes
dels av ordföranden m fl att beredningen i enlighet med förvaltningens förslag beslutar föreslå Tillväxt- och regionplaneringsutskottet föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att anse motionen besvarad,

dels av MP-ledamoten att beredningen beslutar i enlighet med *bilaga 2*.

Propositioner om bifall till yrkandena ställdes.

Ordföranden fann propositionen om bifall till sitt m fls yrkande med övervägande ja besvarad.

Miljö- och skärgårdsberedningen hade sålunda i enlighet med förvaltningens förslag beslutat

att föreslå Tillväxt- och regionplaneringsutskottet föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att anse motionen besvarad.

MP-ledamoten anmälde *reservation* till förmån för sitt yrkande.

Vid protokollet

Börje Wreden

Exp
Landstingsstyrelsen

Stockholms läns landsting

Miljö- och skärgårdsberedningen
Miljöpartiet de gröna

FÖRSLAG TILL BESLUT

2013-11-19

Bilaga 2

LS 1305-0697

Ärende 3

Motion 2013:9 av Tomas Eriksson m.fl. (MP) om Peak Cotton strategi.

Miljö- och skärgårdsberedningen (beredningen) föreslår att Tillväxt- och regionplaneringsutskottet ska föreslås besluta

Att bifalla motionen.

Att avge yttrande i enlighet med nedanstående skrivelse samt i övrigt enligt förvaltningens tjänsteutlåtande.

Beredningen anser att SLL har påbörjat ett bra arbete avseende miljöaspekter i textilfrågor.

Dock är ett arbete med framtagande av en långsiktig strategi för miljöarbetet i textilförsörjningen, i enlighet med motionens attsatser, fullt rimlig och bör tillstyrkas.

En ny upphandling med hårdare miljövillkor bör också inledas så snart det är möjligt och rimligt.